

**Recenzja książki pod red. Anny Dudak,
Katarzyny Klimkowskiej
i Andrzeja Różańskiego
pt. *Przygotowanie zawodowe
młodych pedagogów*, Kraków 2012**

Publikacja *Przygotowanie zawodowe młodych pedagogów* powstała pod redakcją naukową Anny Dudak, Katarzyny Klimkowskiej i Andrzeja Różańskiego, nakładem Oficyny Wydawniczej Impuls. Monografia wpisuje się w nurt refleksji i badań nad problematyką niezwykle istotną w dobie szybkich i głębokich przemian społecznych, a mianowicie sytuacją edukacyjno-zawodową młodych Polaków – studentów/absolwentów pedagogiki. Treść publikacji została podzielona na trzy części. Pierwsza z nich dotyczy kształcenia pedagogów, druga – planów i aspiracji studentów specjalności pedagogicznych, a trzecia – młodych pedagogów na rynku pracy. W pierwszej części znalazły się teksty autorstwa Barbary Baraniak, Moniki Bartkowiak i Magdaleny Barańskiej, Katarzyny Parys oraz dwa artykuły Agnieszki Buczak, Małgorzaty Samujło i Bronisława Samujło. Refleksje w tym rozdziale poświęcone są umiejętności konstruowania programów kształcenia, studenckim praktykom, kształceniu i zatrudnianiu pedagogów specjalnych oraz wymaganiom współczesnego rynku pracy w odniesieniu do pedagogów/nauczycieli. W części drugiej zamieszczone zostały teksty autorstwa Beaty Jakminiuk i Danuty Piróg, poświęcone kwestii aspiracji i planów zawodowych na przykładzie, w przypadku pierwszego z opracowań – studentów pedagogiki KUL, w drugim – studentów geografii reprezentujących różne ośrodki akademickie w Polsce. Trzecia część, poświęcona młodym pedagogom na rynku pracy, zawiera opracowania autorstwa Ryszarda Bery, Anny Marzec-Tarsińskiej, Renaty Franczak, Joanny A. Żyngiel, Ireny Przybylskiej oraz Sabiny Koczoń-Żurek. Poruszają one odpowiednio problematykę adaptacji zawodowej młodych pedagogów, kompetencji zawodowych kandydatów do zawodu pracownika socjalnego, a także rynku pracy i wartości pracy w opiniach studentów.

W rozważania wprowadza wstęp opracowany przez Ryszarda Berę, Annę Dudak, Katarzynę Klimkowską i Andrzeja Różańskiego, w ramach którego autorzy nakreślają proces głębokich, permanentnych zmian, którym podlega świat pracy. W ich wyniku mamy do czynienia z przeobrażeniami w obszarze wymagań wobec kandydatów na poszczególne stanowiska pracy, w tym także z tymi, artykułowanymi wobec pedagogów. Dotyczyć będą one zarówno kwalifikacji i kompetencji zawodowych, jak i umiejętności rozpoznawania rynku pracy i funkcjonowania w jego zmiennych ramach. Autorzy zauważają, iż problematyka przygotowania zawodowego pedagogów wielokrotnie była przedmiotem badań i analiz naukowych. Niemniej jednak temat nadal wymaga eksploracji, między innymi z uwagi na swoją złożoność i zmienność. Autorzy monografii ukazali zagadnienie w perspektywie kształcenia pedagogicznego w szkole wyższej, planów i aspiracji studentów tychże specjalności oraz sytuacji absolwentów na rynku pracy. Publikacja ta może stać się źródłem refleksji dla studentów pedagogiki, organizatorów kształcenia pedagogicznego, pedagogów-praktyków czy kandydatów do tego zawodu oraz wszystkich, którym z różnych względów kwestia edukacji pedagogów w Polsce oraz ich losów zawodowych nie jest obojętna. W publikacji można odnaleźć wiele implikacji do praktyki, stanowiących z jednej strony wskazówkę odnoszącą się do organizacji i realizacji kształcenia pedagogów (np. organizowania i realizacji praktyk pedagogicznych, kanonu kompetencji oczekiwanych od kandydatów do pracy), jak i pomoc w sprostaniu codziennym wyzwaniom, z którymi spotykają się pedagodzy/nauczyciele (np. tworzenie programów nauczania, kształcenie modułowe, edukacja zintegrowana, problematyka niepełnosprawności w polskiej szkole). Warto także podkreślić badawczy wymiar wielu tekstów zamieszczonych w recenzowanej monografii. Prezentowane w nich wyniki badań własnych autorów dotyczą m.in. funkcjonowania ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole, aspiracji i planów zawodowych studentów pedagogiki oraz oceny ich przygotowania do wejścia na rynek pracy czy też realnych trudności, z którymi zmagają się w trakcie poszukiwania zatrudnienia oraz na stanowisku pracy, a także wartości pracy oraz kompetencji pedagogów w różnych wymiarach ich działania.

Lektura monografii *Przygotowanie zawodowe młodych pedagogów* spełnia w moim odczuciu cel, jaki założyli jej autorzy – publikacja może być bowiem zarówno przyczynkiem do refleksji nad otaczającą nas rzeczywistością, jak i stanowić źródło inspiracji m.in. na temat potencjalnych kierunków rozwoju pedagogiki w Polsce. Mając na uwadze złożoność problematyki i znaczące tempo przeobrażeń otaczającej nas rzeczywistości, dostrzegam konieczność cykliczności prowadzenia tego typu analiz. Zwłaszcza interesująca zdaje się kwestia losów zawodowych absolwentów pedagogiki i kierunków nauczycielskich. Od lat bowiem pedagogika znajduje się na liście kierunków cieszących się dużym zainteresowaniem ze strony maturzystów, choć dane statystyczne (np. monitoring zawodów deficytowych

i nadwyżkowych, prowadzony cyklicznie przez Powiatowe Urzędy Pracy¹) wskazują na nadwyżkę specjalistów z tego zakresu na rynku pracy. Zasadne zatem są pytania o drogę zawodową absolwentów pedagogiki, trudności, z jakimi zmagają się na rynku pracy oraz obejmowane przez nich stanowiska. Analizy te nie będą miały jedynie waloru poznawczego, stać się mogą punktem odniesienia w procesie modyfikowania programów nauczania zgodnie z potrzebami rynku pracy. Potrzeby takie artykułowane mogą być zarówno przez absolwentów, którzy poszukują zatrudnienia, jak i absolwentów – pracowników oraz pracodawców zatrudniających pedagogów/nauczycieli. Recenzowana publikacja stanowi zatem źródło informacji o aktualnej sytuacji pedagogów we współczesnych realiach świata pracy, co stanowi jej niewątpliwy walor. Kolejne pozycje książkowe, poruszające tę tematykę, mogą stać się swoistą przestrzenią do wymiany refleksji, spostrzeżeń i aktualnych wyników prowadzonych analiz, które z kolei stanowią mogą wskazówkę w dalszym rozwoju kształcenia pedagogów w Polsce.

Katarzyna Ludwikowska
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

¹ Dane dostępne na stronach internetowych poszczególnych Powiatowych Urzędów Pracy.